

Sygnatura wytycznych

Minister Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

**Wytyczne w zakresie ewaluacji, sprawozdań oraz wskaźników strategii rozwoju
lokalnego kierowanego przez społeczność wybranych po roku 2020,
finansowanych z EFRROW, EFRR i EFS+**

(projekt)

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

\$imię nazwisko

/podpisano elektronicznie/

W porozumieniu z
Ministrem Funduszy i Polityki Regionalnej

Warszawa, \$data podpisu r.

Podstawa prawna

Wytyczne zostały wydane na podstawie art. 15a ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. z 2025 r. poz. 182).

Obowiązywanie wytycznych

Niniejsze wytyczne obowiązują od dnia **Wprowadź tekst**

Spis treści

I. Słownik pojęć.....	4
II. Wykaz skrótów	4
III. Informacje ogólne	6
III.1. Podstawa prawna monitoringu i ewaluacji	6
III.2. Cel i zakres wytycznych	6
IV. Sprawozdawczość LGD i wskaźniki	7
IV.1. Sprawozdanie z realizacji LSR	7
IV.2. Monitorowanie wskaźników produktu lub rezultatu	8
IV.2.1 Wskaźniki rezultatu w ramach PS WPR i procedura ich zmiany	9
IV.2.2 Wskaźniki w ramach programów regionalnych polityki spójności na lata 2021-2027 i procedura ich zmiany	12
V. Ewaluacja.....	12
V.1. Cel ewaluacji	12
V.2. Ewaluacja w trakcie wdrażania strategii (wymagania minimalne).....	13
V.2.1 Warsztaty refleksyjne (badanie jednego lub większej ilości celów)	13
Załącznik 1	17
Załącznik 2.	25

I. Słownik pojęć

Ewaluacja to oparta na dowodach ocena stopnia, w jakim interwencja jest m.in: skuteczna w osiąganiu celów, adekwatna do potrzeb, spójna zarówno wewnętrznie, jak i zewnętrznie, ma wartość dodaną.

Wartość dodana RLKS. Definiuje się ją jako korzyści, które są uzyskiwane dzięki odpowiedniemu stosowaniu metody RLKS, w porównaniu z korzyściami, które zostałyby uzyskane bez stosowania tej metody. Wartość dodana RLKS odnosi się do (i) poprawy kapitału społecznego, (ii) zarządzania, (ii) wyników i wpływu po wdrożeniu odpowiedniego programu lub strategii.

II. Wykaz skrótów

IZ – instytucja zarządzająca interwencji LEADER/RLKS w ramach PS WPR

IZ PR – Instytucja Zarządzająca Programem Regionalnym

interwencja LEADER/RLKS – interwencja I.13.1 LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS), wdrażana w ramach PS WPR

LGD – lokalna grupa działania

LSR – strategia rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, o której mowa w ustawie RLKS

MFiPR – Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

MRiRW – Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

PS WPR – Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

RLKS – rozwój lokalny kierowany przez społeczność, o którym mowa w art. 31 rozporządzenia (UE) 2021/1060

rozporządzenie 2021/1060 – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu

Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej

rozporządzenie 2021/2115 – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013

rozporządzenie 2021/2116 – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013

rozporządzenie 2021/2290 – rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2021/2290 z dnia 21 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące metod obliczania wspólnych wskaźników produktu i rezultatu określonych w załączniku I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013

rozporządzenie 2022/1475 – rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2022/1475 z dnia 6 września 2022 r. ustanawiające szczegółowe zasady wdrażania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 w odniesieniu do ewaluacji planów strategicznych WPR oraz dostarczania informacji na potrzeby monitorowania i ewaluacji

ustawa RLKS – ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności

umowa ramowa – umowa o warunkach i sposobie realizacji LSR zawarta pomiędzy zarządem województwa a LGD

UE – Unia Europejska

UP – Umowa Partnerstwa

ZW – Zarząd Województwa – organ wykonawczy samorządu województwa, będący stroną umowy zawartej z LGD. ZW pełni funkcję Instytucji Zarządzającej (IZ) w odniesieniu do programów regionalnych oraz jest podmiotem wdrażającym w odniesieniu do interwencji LEADER/RLKS w ramach PS WPR 2023–2027.

III. Informacje ogólne

III.1. Podstawa prawna monitoringu i ewaluacji

rozporządzenie 2021/1060

(...) art. 32 ust. 1 lit. d i e - ustalenie zasad monitorowania i ewaluacji świadczy o zdolności LGD do realizacji LSR.

(...) art. 33 ust. 3 lit. e i f – za monitorowanie postępów realizacji LSR i jej ewaluację odpowiada wyłącznie LGD.

ustawa RLKS

(...) art. 14. ust. 1 i 4 pkt 3 zarząd województwa zatwierdzając LSR, zawiera z LGD umowę ramową, która określa zasady monitorowania i oceny realizacji LSR. W umowie ramowej LGD zobowiązuje się do ewaluacji LSR.

III.2. Cel i zakres wytycznych

Celem Wytycznych w zakresie ewaluacji, sprawozdań oraz wskaźników strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność wybranych po roku 2020, finansowanych z EFRROW, EFRR i EFS+, jest zapewnienie jednolitego i prawidłowego wykonywania przez LGD zadań w zakresie sprawozdawczości, wskaźników oraz ewaluacji.

Zgodnie z art. 31 ust. 3 rozporządzenia ogólnego 2021/1060 wykonanie LSR monitoruje wspólny komitet, tj. *Podkomitet do spraw rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność* powołany Decyzją nr 5 Przewodniczącego Komitetu do Spraw Umowy Partnerstwa (KUP) z 19 kwietnia 2023 r. Monitoring ten jest prowadzony

w oparciu o dane gromadzone w systemach informatycznych, odpowiednio dla PS WPR i programów regionalnych polityki spójności, uzupełnione przez inne dane, w tym ze sprawozdań z realizacji PS WPR, a także sprawozdań z realizacji LSR składanych przez LGD do SW.

Zakres wytycznych obejmuje ogólne zasady związane z monitoringiem i ewaluacją realizacji LSR, do wykonania których zobowiązana jest LGD zgodnie z zapisami umowy ramowej oraz rozdziałem X lokalnej strategii rozwoju.

Zadania te będą realizowane szczególnie poprzez monitorowanie wskaźników realizacji celów LSR oraz przedsięwzięć, składanie do ZW corocznych sprawozdań z realizacji LSR oraz przeprowadzenie ewaluacji związanych z LSR zgodnie z procedurą określoną w LSR i niniejszymi Wytycznymi.

Niniejsze Wytyczne należy traktować jako wymagania minimalne w zakresie monitoringu i ewaluacji realizacji LSR.

IV. Sprawozdawczość LGD i wskaźniki

IV.1. Sprawozdanie z realizacji LSR

1. LGD jest zobowiązana do składania Zarządowi Województwa do ostatniego dnia lutego każdego roku sprawozdania z realizacji LSR za rok poprzedni na formularzu udostępnionym przez ZW, a w przypadku pierwszego roku realizacji LSR – w terminie wskazanym przez ZW.
2. Wzór sprawozdania z realizacji LSR określa załącznik nr 1 do wytycznych.
3. ZW, w terminie 60 dni od dnia złożenia sprawozdania przez LGD, przeprowadza analizę sprawozdania z realizacji LSR pod względem zgodności danych zawartych w tym sprawozdaniu z LSR, umową ramową oraz innymi dokumentami LGD.
4. ZW może, w terminie określonym w ust. 3, zgłosić uwagi do sprawozdania dotyczące jego skorygowania lub uzupełnienia, a także zwrócić się do LGD o wyjaśnienia w zakresie informacji zawartych w sprawozdaniu.
5. W przypadkach określonych w ust. 4, LGD w terminie 14 dni składa odpowiednio:
 - 1) poprawione lub uzupełnione sprawozdanie;
 - 2) stosowne wyjaśnienia.

6. Po uzyskaniu wyjaśnień od LGD ZW może wydać LGD zalecenia mające na celu poprawę działalności LGD i realizacji LSR, z podaniem terminu ich wdrożenia.
7. LGD bez zbędnej zwłoki publikuje zaakceptowane przez ZW sprawozdanie na swojej stronie internetowej oraz przechowuje je w formie edytowalnej w celu udostępnienia na prośbę MFiPR, MRiRW (dla celów ewaluacji zewnętrznej) i KE.

IV.2. Monitorowanie wskaźników produktu lub rezultatu

1. W każdej LSR zostały ustanowione wskaźniki służące monitorowaniu realizacji celów LSR: rezultatu w ramach PS WPR oraz produktu i rezultatu w ramach programów regionalnych.
2. Osiągnięte wartości tych wskaźników¹ są raportowane przez państwa członkowskie do Komisji Europejskiej w ramach rocznych sprawozdań z realizacji celów PS WPR oraz 2 razy w roku w ramach polityki spójności.
3. Metodologia obliczania wskaźników w ramach LEADER powinna być spójna z metodologią stosowaną dla wskaźników dotyczących innych zakresów wsparcia realizowanych w ramach PS WPR lub programów regionalnych polityki spójności na lata 2021-2027.
4. LGD powinna dążyć do możliwie pełnej realizacji założonych wartości wskaźników w ramach realizowanej przez siebie LSR, w tym celu monitorując realizację tych wskaźników, identyfikując ryzyka ich niewykonania oraz podejmując niezbędne środki zaradcze w przypadku wystąpienia takich ryzyk.
5. Instytucja zarządzająca PS WPR lub programem regionalnym odpowiada za realizację wskaźników ustanowionych w programie, zatwierdzonym decyzją KE. Niektóre wskaźniki ustalone w LSR mają bezpośredni wpływ na realizację mierników zakładanych w PS WPR lub programie regionalnym.

¹ W programach regionalnych zakres wskaźników, które podlegają raportowaniu do KE jest ograniczony do listy mierników ujętych w danym programie. Niektóre wskaźniki służą monitorowaniu postępu w realizacji działań tylko na poziomie krajowym.

6. Instytucja zarządzająca PS WPR lub programem regionalnym określa zasady monitorowania, rozliczania i zmiany wskaźników w projektach realizowanych w ramach danego programu.
7. Dane o projektach realizowanych w ramach LSR są gromadzone w systemach informatycznych:
 - 1) agencji płatniczej – w przypadku PS WPR,
 - 2) MFiPR – w przypadku programów regionalnych polityki spójności.

IV.2.1 Wskaźniki rezultatu w ramach PS WPR i procedura ich zmiany

1. W ramach realizacji interwencji LEADER dopuszcza się stosowanie następujących wskaźników rezultatu spośród katalogu wskaźników rezultatu określonego w załączniku I do rozporządzenia 2021/2115:
 - R.1 Zwiększenie efektywności dzięki wiedzy i innowacjom: Liczba osób korzystających ze wsparcia w zakresie doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy lub uczestnictwa w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR w celu zwiększenia zrównoważonej efektywności gospodarczej, środowiskowej, klimatycznej i w zakresie gospodarowania zasobami (jednostka miary – liczba osób);
 - R.10 Lepsza organizacja łańcucha dostaw: Odsetek gospodarstw rolnych uczestniczących w grupach producentów, organizacjach producentów, lokalnych rynkach, krótkich łańcuchach dostaw i systemach jakości wspieranych w ramach WPR (jednostka miary – liczba gospodarstw rolnych);
 - R.15 Odnawialna energia pochodząca z rolnictwa i leśnictwa oraz innych źródeł odnawialnych: Objęte wsparciem inwestycje w zdolności w zakresie wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, w tym z biomasy (jednostka miary – megawat);
 - R.27 Realizacja celów środowiskowych lub klimatycznych poprzez inwestycje na obszarach wiejskich: Liczba operacji przyczyniających się do realizacji na obszarach wiejskich celów w zakresie zrównoważenia środowiskowego oraz osiągnięcia celów w dziedzinie łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania do niej (jednostka miary – liczba operacji);

- R.37 Wzrost gospodarczy i zatrudnienie na obszarach wiejskich: Nowe miejsca pracy wspierane w ramach projektów WPR (jednostka miary – liczba utworzonych miejsc pracy - w przeliczeniu na pełne etaty);
 - R.39 Rozwój gospodarki wiejskiej: Liczba przedsiębiorstw wiejskich, w tym przedsiębiorstw biogospodarki rozwiniętych dzięki wsparciu w ramach WPR (jednostka miary – liczba przedsiębiorstw);
 - R.40 Inteligentna transformacja gospodarki wiejskiej: Liczba wspartych strategii inteligentnych wsi (jednostka miary – liczba strategii);
 - R.41 Łączenie obszarów wiejskich w Europie: Odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR (jednostka miary – liczba osób);
 - R.42 Promowanie włączenia społecznego: Liczba osób objętych wspieranymi projektami włączenia społecznego (jednostka miary – liczba osób).
2. Każda operacja realizowana w ramach LSR w PS WPR powinna przyczyniać się do realizacji przynajmniej jednego wskaźnika rezultatu z katalogu określonego w ust. 1.
 3. Daną operację uwzględnia się w planowanej / osiągniętej wartości wskaźnika po zrealizowaniu pierwszej płatności (z wyłączeniem płatności zaliczkowych / wyprzedzającego finansowania), z wyjątkiem wskaźnika R.37, który wlicza się w momencie zrealizowania płatności końcowej dla danej operacji.
 4. Wszystkie wskaźniki – również te określone jako „odsetek gospodarstw...” / „odsetek ludności...” należy wykazać w wartości liczbowej, a nie procentowej (czyli jako np.: liczbę gospodarstw / liczbę osób itp.).
 5. LGD może wystąpić do ZW z należycie uzasadnionym wnioskiem o zmianę planowanej wartości wskaźnika rezultatu. Wniosek ten stanowić będzie podstawę do zawarcia aneksu do umowy ramowej.
 6. Wniosek, o którym mowa w ust. 5, dotyczący podwyższenia planowanej wartości wskaźnika rezultatu, a także jej obniżenia do poziomu nie niższego niż określony w załączniku 2 do wytycznych, może być złożony przez daną LGD w dowolnym momencie do dnia 30 czerwca 2029 r., a decyzja w zakresie sposobu jego rozpatrzenia jest wyłączną kompetencją ZW.

7. Wniosek, o którym mowa w ust. 5, dotyczący obniżenia planowanej wartości wskaźnika poniżej poziomu określonego w załączniku 2 do wytycznych, może być złożony w każdym roku w terminach: od 1 do 30 czerwca oraz od 1 do 31 grudnia, przy czym ostatecznym terminem złożenia wniosku jest 30 czerwca 2029 roku. Wniosek, o którym mowa powyżej, złożony w innym terminie, jest pozostawiany bez rozpatrzenia.
8. Wnioski, o których mowa w ust. 7, są rozpatrywane są przez ZW po upływie danego terminu na ich złożenie, a kolejność ich złożenia nie ma wpływu na sposób ich rozpatrzenia, który został określony w ust. 9-12.
9. Jeżeli po uwzględnieniu wszystkich należycie uzasadnionych wniosków, o których mowa w ust. 7, wartość wskaźnika dla danego województwa nie spadnie poniżej poziomu określonego w załączniku 2, uwzględnienie tych wniosków jest wyłączną kompetencją ZW.
10. Jeżeli uwzględnienie wszystkich należycie uzasadnionych wniosków, o których mowa w ust. 7, spowodowałoby spadek łącznej wartości wskaźnika dla danego województwa do poziomu niższego niż określony w załączniku 2, ZW może:
 - 1) uwzględnić wnioski częściowo, wyrażając zgodę na obniżenie wartości danego wskaźnika do poziomu nie niższego niż określony w załączniku 2, lub
 - 2) wystąpić do instytucji zarządzającej PS WPR, w terminie 21 dni od upływu terminu składania wniosków, o wyrażenie zgody na obniżenie planowanej wartości wskaźnika rezultatu dla województwa.
11. Jeśli ZW wystąpi o zgodę, o której mowa w ust. 10 pkt 2, to instytucja zarządzająca w terminie 30 dni określi zakres, w jakim dopuszczalne jest uwzględnienie wniosków w zakresie danego wskaźnika.
12. Odpowiedź instytucji zarządzającej, o której mowa w ust. 11, jest wiążąca.
13. Zmiany planowanych wartości wskaźników rezultatu, wynikające z postanowień umowy ramowej dotyczących niewykonania kamieni milowych, dokonywane są w trybie określonym w umowie ramowej.
14. ZW, na wniosek instytucji zarządzającej i w terminie określonym w tym wniosku, przekazuje zestawienia aktualnych planowanych do osiągnięcia wartości wskaźników rezultatu w ramach poszczególnych LSR, w celu umożliwienia aktualizacji sumarycznych wartości tych wskaźników w ramach PS WPR.

IV.2.2 Wskaźniki w ramach programów regionalnych polityki spójności na lata 2021-2027 i procedura ich zmiany

1. LGD może wystąpić do ZW z należycie uzasadnionym wnioskiem o zmianę/usunięcie wskaźnika lub zmianę jego planowanej docelowej wartości. Wniosek ten stanowić będzie podstawę do zawarcia aneksu do umowy ramowej.
2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, może być składany przez daną LGD, w okresie obowiązywania umowy ramowej, każdorazowo po zidentyfikowaniu takiej potrzeby.
3. Wnioski, o których mowa w ust. 1, rozpatrywane są przez ZW w terminie 30 dni od dnia złożenia wniosku o zmianę LSR.
4. ZW na wniosek LGD, o którym mowa w ust. 1, może wyrazić zgodę na zmianę wskaźnika lub jego wartości docelowej w LSR, o ile nie będzie zagrożona jego odpowiednia realizacja na poziomie programu regionalnego.

V. Ewaluacja

V.1. Cel ewaluacji

1. Głównym celem ewaluacji jest przede wszystkim poprawienie jakości wdrażanych interwencji, przeprowadzana przez LGD ma służyć usprawnieniu wdrażania LSR.
2. Ewaluacja ma na bieżąco informować o tym, czy LSR wdrażana jest zgodnie z przyjętymi założeniami i przynosi zakładane efekty.
3. W sytuacji, gdy monitoring ujawni ewentualne problemy z osiągnięciem zakładanych wskaźników, ewaluacja powinna wyjaśnić ich przyczyny i umożliwić podjęcie odpowiednich działań zaradczych.
4. W sytuacji, gdy osiąganie wskaźników przebiega zgodnie z planem, ewaluacja może odpowiedzieć na pytania, czy zrealizowane działania doprowadziły do osiągnięcia ogólnych celów (czy założenia interwencji były słuszne, czy diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej była prawidłowa i aktualna).
5. Ewaluacja prowadzona przez LGD powinna uchwycić także wartość dodaną RLKS. Ustalenia z tej ewaluacji mogą stanowić istotny wkład w budowaniu: kapitału społecznego, usprawnionego zarządzania oraz osiąganiu lepszych rezultatów i większego oddziaływania projektów realizowanych w ramach LSR.
6. Ewaluacja jest prowadzona zgodnie z rozdziałem X LSR.

7. Ewaluacja jest prowadzona w celu wykorzystania jej wyników w szczególności przez:
 - 1) LGD,
 - 2) społeczności lokalne i osoby z związane z obszarem wdrażania LSR,
 - 3) ZW,
 - 4) MRiRW – jako IZ PS WPR,
 - 5) MFiPR – jako instytucja koordynująca UP.
8. Raporty lub podsumowania z ewaluacji powinny być opublikowane na stronie internetowej LGD w formacie nieedytowalnym (np. PDF tekstowym zabezpieczonym podpisem elektronicznym).
9. Dodatkowo, jeśli X rozdział LSR nie przewidywał takiej formy, rekomenduje się by ewaluacja w trakcie wdrażania LSR została uzupełniona przez serię przeprowadzanych ćwiczeń analityczno-refleksyjnych zgodnie z założeniami przedstawionymi w podrozdziale V.2.

V.2. Ewaluacja w trakcie wdrażania strategii (rekomendowane wymagania minimalne)

1. Jako minimum rekomenduje się przeprowadzenie corocznych wewnętrznych warsztatów refleksyjnych
2. W zależności od potrzeb, LGD mogą zorganizować zamiast wewnętrznych – regionalne warsztaty refleksyjne, poświęcone wymianie doświadczeń i/bądź badaniu wartości dodanej.
3. Warsztaty regionalne mogą stać się miejscem, gdzie łatwiej będzie uchwycić wzrost wartości dodanej (ten rodzaj warsztatów może też wpłynąć na zmniejszenie kosztów przeprowadzenia warsztatów – jeden moderator).

V.2.1 Warsztaty refleksyjne (badanie jednego lub większej ilości celów)

1. Cel badania:
 - 1) poprawienie skuteczności wdrażania LSR;
 - 2) ocena, czy LSR wdrażana jest zgodnie z założeniami i czy przynosi zakładane efekty;

- 3) wyjaśnienie ewentualnych niepowodzeń wdrażania LSR oraz zaproponowanie działań zaradczych;
 - 4) usprawnienie wdrażania LSR przez LGD (usprawnienie procesu i organizacji pracy LGD, np. lepsza organizacja biura LGD, lepsza komunikacja z beneficjentami, profesjonalizacja kadry LGD, bardziej przejrzyste zasady wyboru wniosków itp.);
 - 5) badanie wartości dodanej RLKS – korzyści, które są uzyskiwane dzięki LGD.
2. Rekomenduje się, aby cele badania były powiązane z kryteriami ewaluacji (trafność, skuteczność, efektywność, oddziaływanie, wartość dodana).
 3. Zakres badania:
 - 1) w zależności od aktualnych potrzeb pozyskania wiedzy przez LGD oraz jej specyfiki, LGD organizuje warsztat poświęcony całej LSR, bądź warsztat tematyczny poświęconych wybranemu obszarowi działalności LGD (np. wybrany obszar/obszary wsparcia w kontekście jego trafności z uwzględnieniem zmieniającej się sytuacji społeczno-ekonomicznej, realizacji finansowej; poświęcony funkcjonowaniu LGD i biura);
 - 2) co najmniej jeden raz w okresie wdrażania strategii – zakresem badania należy objąć wybrane komponenty wartości dodanej LEADER/RLKS (np. zwiększony kapitał społeczny, usprawnione zarządzanie, lepsze rezultaty i większe oddziaływanie). Dobór wskaźników do oceny dobrowolny – w zależności od specyfiki i potrzeb LGD;
 - 3) decyzję o zakresie tematycznym warsztatów podejmuje LGD.
 4. Zakres terytorialny: obszar LSR lub region (dwa lub więcej LSR) – badanie w regionie przydatne szczególnie przy badaniu wartości dodanej RLKS.
 5. Dane źródłowe:
 - 1) źródła danych i ich zakres powinien być dostosowany do specyfiki badania – do jego tematyki i celu. O doborze źródeł danych decyduje zarząd LGD w porozumieniu z moderatorem dyskusji;
 - 2) proponowane źródła danych:
 - a) funkcjonowanie LGD i biura (m.in. działania informacyjno-promocyjne, działania doradcze, funkcjonowanie partnerstwa i organów LGD),
 - b) realizacja finansowa LSR (w tym liczba i wartość wniosków złożonych, wybranych, dofinansowanych, zakończonych w podziale m.in. na obszary

wsparcia, typ beneficjenta, obszar/gminę realizacji) i rzeczowa (osiągnięte wartości wskaźników),

- c) inne opracowania (GUS, urzędy gmin, ośrodki pomocy społecznej etc.),
- d) mapy zasobów lokalnych: infrastruktura społeczna (szkoły, ośrodki zdrowia, centra kultury), potencjał ekonomiczny (lokalne firmy, gospodarstwa rolne), kapitał społeczny (organizacje pozarządowe, grupy wolontariackie), projekty zrealizowane. Zwizualizowane np. na mapach przy użyciu systemów informacji geograficznej (GIS), takich jak QGIS lub ArcGIS), bądź w formie tabelarycznej,
- e) inne opracowania lokalne (badania, ankiety, itp.).

6. Termin i częstotliwość:

- 1) corocznie – w terminie dostosowanym do specyfiki LGD i postępu wdrażania LSR (np. po zakończonych naborach).
- 2) jeżeli wszystkie operacje realizowane w ramach LSR zostały już zakończone i rozliczone proponuje się zorganizowanie ostatnich warsztatów poświęconych badaniu wartości dodanej RLKS.

7. Metody badawcze:

- 1) dyskusja w grupie (optymalnie 6-12 osób) moderowanej, na podstawie scenariusza;
- 2) w uzasadnionych przypadkach liczebność grupy można zwiększyć. Ze względu na metodykę badania, w którym najlepsze efekty uzyskuje się w małej grupie (otwartość, możliwość wypowiedzenia się wszystkich członków spotkania), rekomenduje się by badanie było przeprowadzane w małych grupach;
- 3) moderator dyskusji powinien posiadać doświadczenie w realizacji badań jakościowych oraz ich interpretacji (np. osoby z wykształceniem socjologicznym, bądź prowadzące badania jakościowe – minimum trzy przeprowadzone badania), bądź być pracownikiem LGD lub członkiem zarządu LGD i posiadać doświadczenie we wdrażaniu LSR. Scenariusz spotkania powinien być opracowany przez moderatora dyskusji i dostosowany do tematyki planowanego badania i specyfiki LSR. W przypadku warsztatów poświęconych badaniu wartości dodanej, scenariusz powinien być dostosowany do planowanego przebadania komponentu/ów wartości dodanej RLKS.

8. Uczestnicy warsztatów refleksyjnych:

- 1) uczestnicy grupy powinni zostać dobrani w zależności od zakresu badania (czy badana będzie cała LSR, czy będzie to badanie tematyczne);
 - 2) katalog otwarty możliwych uczestników badania:
 - a) członkowie LGD,
 - b) członkowie zarządu i rady LGD,
 - c) pracownicy biura LGD,
 - d) beneficjenci (w zależności od obszaru badania),
 - e) inni (w zależności od potrzeby, np. przedstawiciele samorządu, przedstawiciele różnych organizacji pozarządowych, np. Koła Gospodyń Wiejskich).
 - 3) powinni reprezentować, w miarę możliwości, przedstawicieli różnych grup, tak by było możliwe przeanalizowanie omawianych tematów z różnej perspektywy;
 - 4) uczestnicy warsztatów tematycznych powinni być bezpośrednio związani z omawianym obszarem lub stanowić stronę społeczną mogącą ocenić bariery dostępu do danego obszaru wsparcia;
 - 5) w zależności od specyfiki LGD i bieżących potrzeb, każdego roku może być analizowany inny obszar tematyczny wdrażania strategii, kilka wybranych, bądź cała LSR;
 - 6) w przypadku badania przeprowadzanego w regionie dyskusję prowadzi jeden moderator, a uczestnikami są np. członkowie zarządu LGD, rady LGD i przedstawiciele ZW.
9. Raport:
- 1) podsumowanie spotkania wykonane przez moderatora we współpracy z LGD;
 - 2) podsumowanie powinno zawierać wszystkie ustalenia dotyczące koniecznych działań do wdrożenia w kolejnym roku, latach;

Załącznik 1

Fundusze Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI LSR

według stanu na 31 grudnia

Wybierz element.
/rok/

Nazwa LGD	
Kod LGD	
Nr KRS	
NIP	
Województwo	Wybierz element.

Dotyczy funduszy:	EFRROW	EFRR	EFS+
/Należy zaznaczyć odpowiednie pole/	☐	☐	☐

Sporządził:	
Zatwierdził:	

Sprawozdanie należy złożyć zarządowi województwa zgodnie z § 6 pkt 6 lit. c umowy ramowej (w formacie pdf i dodatkowo część 4 w formacie xls).

CZĘŚĆ 1. Ocena procesu wdrażania LSR w roku sprawozdawczym

1. Proszę opisać najważniejsze działania LGD, które zostały podjęte w związku z realizacją LSR.

Zarządzanie ^a
Wdrażanie ^b

^a Należy opisać działania związane z zarządzaniem LSR.

^b Należy opisać proces naborów, wyboru projektów do dofinansowania oraz ich realizacji.

Opis w pkt. 1 nie powinien przekroczyć 4 stron (max. 14 440 znaków).

2. Czy realizacja finansowa przebiegała zgodnie z planem wykorzystania budżetu LSR na dany rok, określonym w załączniku LSR? */Należy zaznaczyć odpowiednie pole/*

TAK	NIE
☐	☐

Jeśli zaznaczono NIE, proszę wskazać w jakim zakresie nastąpiły zmiany (np. przesunięcia terminów, problemy etc.).

--

3. Czy realizacja wskaźników przebiegała zgodnie z planem działania – harmonogramem osiągania poszczególnych wskaźników, określonym w załączniku LSR */Należy zaznaczyć odpowiednie pole/*

TAK	NIE
☐	☐

Jeśli zaznaczono NIE, proszę wskazać w jakim zakresie nastąpiły zmiany (np. przesunięcia terminów, problemy etc.).

4. Czy działania informacyjno-promocyjne realizowane były zgodnie z planem komunikacji, stanowiącym załącznik do umowy ramowej oraz przyjętym harmonogramem jego realizacji? */Należy zaznaczyć odpowiednie pole/*

TAK	NIE
☐	☐

Jeśli zaznaczono NIE, proszę wskazać w jakim zakresie nastąpiły zmiany (np. przesunięcia terminów, problemy etc.).

5. Proszę opisać zrealizowane działania informacyjno-promocyjne.

6. Czy zidentyfikowano inne ryzyka związane z realizacją LSR? */Należy zaznaczyć odpowiednie pole/*

TAK	NIE
☐	☐

Jeśli zaznaczono TAK, proszę wskazać w jakim zakresie wystąpiły problemy.

7. Jakie środki zaradcze zostały/zostaną podjęte, aby zminimalizować problemy związane z wdrażaniem oraz zarządzaniem LSR, w tym z działaniami informacyjno-promocyjnymi? */Jeśli nie zidentyfikowano problemów, należy wpisać NIE DOTYCZY/*

Część 2. Ewaluacja

Badania ewaluacyjne przeprowadzone i zakończone w roku sprawozdawczym

Liczba badań	Wybierz element.
Numer porządkowy badania	Wybierz element.
Data przeprowadzenia badania	Kliknij lub naciśnij, aby wprowadzić datę.
Podmiot przeprowadzający badanie	
Typ badania	Wybierz element.
Rodzaj badania	Wybierz element.
Temat badania	
Ogólny opis badania (czego dotyczyło, jaki okres obejmowało, sposób przeprowadzenia, w tym zastosowane metody badawcze, inne istotne informacje)	
Najważniejsze wyniki badania - w punktach	1. 2. 3. 4.
Najważniejsze zalecenia - w punktach	1. 2. 3.
Numer porządkowy badania	Wybierz element.
Data przeprowadzenia badania	Kliknij lub naciśnij, aby wprowadzić datę.
Podmiot przeprowadzający badanie	
Typ badania	Wybierz element.

Rodzaj badania	Wybierz element.
Temat badania	
Ogólny opis badania (czego dotyczyło, jaki okres obejmowało, sposób przeprowadzenia, w tym zastosowane metody badawcze, inne istotne informacje)	
Najważniejsze wyniki badania - w punktach	1. 2. 3. 4.
Najważniejsze zalecenia - w punktach	1. 2. 3. 4.

Jeśli przeprowadzono więcej niż dwa badania ewaluacyjne, należy dodać poniżej analogiczny zestaw informacji o kolejnych.

Część 3. Kontrole

Kontrole przeprowadzone w LGD przez podmioty inne niż samorząd województwa (narastająco, od początku realizacji strategii do końca roku sprawozdawczego)

Liczba kontroli	Wybierz element.	
Numer porządkowy kontroli	Wybierz element.	
Organ kontrolujący		
Rodzaj kontroli	Wybierz element.	
Termin rozpoczęcia i zakończenia kontroli	Termin rozpoczęcia kontroli Kliknij lub naciśnij, aby wprowadzić datę.	Termin zakończenia kontroli Kliknij lub naciśnij, aby wprowadzić datę.
Stwierdzone uchybienia		
Zalecenia/Rekomendacje		
Sposób wdrożenia zaleceń/rekomendacji		

Numer porządkowy kontroli	Wybierz element.	
Organ kontrolujący		
Rodzaj kontroli	Wybierz element.	
Termin rozpoczęcia i zakończenia kontroli	Termin rozpoczęcia kontroli Kliknij lub naciśnij, aby wprowadzić datę.	Termin zakończenia kontroli Kliknij lub naciśnij, aby wprowadzić datę.
Stwierdzone uchybienia		
Zalecenia/Rekomendacje		
Sposób wdrożenia zaleceń/rekomendacji		

Jeśli przeprowadzono więcej niż dwie kontrole, należy dodać poniżej analogiczny zestaw informacji o kolejnych.

Część 4. Stan realizacji LSR

Należy wypełnić wyłącznie w formacie xls - załącznik

Informacja dotycząca oznakowania sprawozdań:

LGD wielofunduszowe pozostawiają pierwszy zestaw log (drugi zestaw należy usunąć)

LGD jednofunduszowe (EFRROW) wykorzystują drugi zestaw log (bez loga funduszy europejskich)

Załącznik 2.

Dopuszczalne obniżenia wartości wskaźników PS WPR niewymagające zgody instytucji zarządzającej

wskaźnik	najniższy poziom, do jakiego dopuszczalne jest obniżenie wartości wskaźnika
R.1	bez limitu
R.10	bez limitu
R.15	60% wartości sprzed zmian dokonanych w danym roku
R.27	bez limitu
R.37	bez limitu
R.39	60% wartości sprzed zmian dokonanych w danym roku
R.40	75% wartości sprzed zmian dokonanych w danym roku
R.41	30% wartości sprzed zmian dokonanych w danym roku
R.42	75% wartości sprzed zmian dokonanych w danym roku